

Полякова Ольга, Шмельова Олександра, Агліуллін Руслан, Векліч Анастасія
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

Анотація

У статті розглянуто чинники, що впливають на формування сучасного навчального середовища закладів вищої освіти в контексті підготовки майбутнього дизайнера. Наведено основні умови мотивації творчої діяльності студента. Встановлено, що внутрішні суб'єктивні умови не підлягають змінам з боку викладача через свою генетичну природу або сформований рівень внутрішньої мотивації до творчості; також встановлено, що зовнішні об'єктивні умови мотивації представлені змінюваними керованими психолого-педагогічними чинниками, які є дієвим інструментом викладача для створення відповідного стимулюючого творчості студентів навчального середовища. Надано визначення навчального середовища як сукупності конкретних матеріальних, комунікаційних і соціальних умов, що забезпечують процеси викладання та навчання. Розглянуто ознаки поділу фізичних навчальних середовищ на формальні та неформальні відповідно до функціонального призначення та форми взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Надано визначення формальних навчальних середовищ на базі закладу вищої освіти. Розглянуто взаємозв'язок організації формальних навчальних середовищ з актуальною для поточної освітньої дисципліни форми та способу взаємодії викладача з студентами та студентами між собою. Визначено функціональні особливості організації формального навчального середовища. Встановлено потреби студентів, які неформальні середовища на базі закладів вищої освіти в змозі функціонально задовольнити. Наведено найбільш розповсюджені типи розміщення неформальних навчальних середовищ в функціонально-планувальній структурі закладу. Надано визначення коворкінгу як одного з сучасних видів неформальних навчальних середовищ. Розглянуто три типи формування студентських коворкінгів в структурі ЗВО: створення окремих спеціально обладнаних приміщень, організація на базі існуючих неформальних просторів закладу, інтеграція у існуючі середовища формальних навчальних середовищ з використанням в позанавчальний час. Проаналізовано поточний стан в Україні реалізації студентських коворкінгів на базі закладів вищої освіти.

Ключові слова: студентський коворкінг; неформальні навчальні простори; формальні середовища; заклад вищої освіти; фахова компетентність; професійні навички.

Poliakova Olga, Shmeliova Oleksandra, Ahliullin Ruslan, Veklich Anastasia

FEATURES OF ORGANIZING A MODERN LEARNING ENVIRONMENT FOR THE FUTURE DESIGNERS TRAINING

Abstract

The article deals with the factors influencing the formation of the modern educational environment of higher education institutions in the context of future designer training. The basic conditions for motivation of student's creative activity are given. It is established that internal subjective conditions are not subject to change by the teacher due to their genetic nature or formed level of intrinsic motivation for creativity; it is also found that the external objective conditions of motivation are represented by changeable guided psychological and pedagogical factors, which are an effective tool of the teacher for creating the appropriate stimulating students' creativity learning environment. The definition of the learning environment as a set of concrete material, communication and social conditions providing the teaching and learning processes is given. The features of the division of physical learning environments into formal and informal are considered, according to the functional purpose and form of interaction of the educational process subjects. The definition of formal learning environments at the institution of higher education is given. The interrelation of the organization of formal learning environments with the form and method of interaction of the teacher with students and students relevant to the current educational discipline is considered. Functional peculiarities of organization of formal learning environment are determined. Requirements of students are found which informal environments at higher education institutions are able to functionally satisfy. The most common types of informal learning environments placement in the functional and planning structure of the institution are given. The definition of coworking as one of the modern types of non-formal learning environments is given. Three types of student coworkings' formation in the structure of higher education institutions are considered: creation of separate specially equipped premises, organization on the basis of existing informal spaces of the institution, integration into existing environments of formal educational environments using them at after-lessons time. The current situation in Ukraine of realization of student coworkings on the basis of higher education institutions is analyzed.

Keywords: student coworking; informal learning spaces; formal environments; institution of higher education; professional competence; professional skills

1. Постановка проблеми

Гуманізація суспільства, стрімкий розвиток соціальних та технологічних інновацій, швидкоплинність дизайн-тенденцій – все це призводить до кардинальних змін у вимогах до якості підготовки сучасного кваліфікованого фахівця у галузі дизайну. Випускник закладу вищої освіти (ЗВО) творчої спеціалізації повинен володіти професійними якостями, необхідними для вирішення завдань в дизайнерській діяльності,

мати сформоване образне мислення, художній стиль, бути конкурентоспроможним і затребуваним фахівцем у своїй галузі. Здобуття цих компетентностей студентом відбувається у тісній взаємодії складових моделі освітнього процесу «викладач – студент – освітнє середовище». Тому для максимально ефективної роботи усієї моделі необхідно, щоб кожна з її складових була актуалізована відповідно до вимог сучасності: викладач має передавати актуальні знання у доступній для студентів формі в тісному зв'язку з майбутньою професією; студент має бути активним учасником освітнього процесу, необхідно враховувати його особливості сприйняття інформації та способи здобуття професійних навичок; навчальне середовище має сприяти якнайлегшому засвоєнню інформації та стимулювати дослідницький потенціал студента та прагнення до покращення навичок. Середовище більшості закладів вищої освіти України сформоване достатньо консервативно та потребує реорганізації відповідно до актуального освітнього процесу. *Метою статті* є визначення особливостей організації сучасного навчального середовища для підготовки майбутніх дизайнерів.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Розвиток професійних якостей особистості майбутнього дизайнера в освітньому процесі розглядається у працях науковців як з точки зору компетентнісного підходу, так і з психологічного. О. Трошкін теоретично і експериментально обґрунтовує педагогічні умови розвитку ініціативності студентів-дизайнерів на основі особистісно орієнтованого підходу до організації навчально-творчої діяльності [5]. В дослідженні Луїзи Колліна та ін. [7] розглядається комбінована модель взаємодії між викладачем та студентом, в якій класичний взаємозв'язок між викладанням та навчанням розглядається скрізь призму активного і пасивного обміну знаннями, робиться акцент на еволюцію навчального простору, в якому аналогові та цифрові, фізичні та нематеріальні аспекти сприяють покращенню стосунків між різними суб'єктами навчального процесу. Дослідження Сапугольцева В. Ю. [4] присвячено виявленню психолого-педагогічних умов розвитку креативності як особистісної індивідуально-психологічної якості фахівця, що характеризує його успішність у творчій діяльності.

Тема організації навчальних середовищ планомірно досліджується Спільнотою з планування коледжів та університетів (Society for College and University Planning, США) – у роботі “Research on Learning Space Design” [9] наводиться оцінка поточного стану дослідженості теми дизайну освітніх середовищ та чинників, що допомагають викладачам ефективніше передавати знання, а студентам – легше навчатися.

Серед останніх робіт зарубіжних авторів щодо особливостей формування формального і неформального навчального простору у закладах вищої і середньої освіти інтерес викликають аналітичні дані реалізованих кейсів. Реорганізація середовища університету Абертай (м. Данді, Шотландія) [10] дозволила підвищити рівень задоволеності студентів, розширити функціонал використання приміщень для аудиторних занять у позанавчальний час, що призвело до посилення самоорганізації студентів, розширення міждисциплінарної інтеграції в проектній діяльності, залучення в проекти студентів різних курсів. Група дослідників Університету Тіссайд (Англія) аналізує результати реновації навчальних приміщень бібліотеки з точки зору їх важливості для залучення до самостійного навчання студентів, та можливості обирати ті місця, що найбільше відповідають їх потребам. Ключовими чинниками дизайну нового середовища автори виділили: насиченість технологічним обладнанням, гнучке планування робочих зон за рахунок мобільних меблів, візуально вражаючі креативні простори для мотивації та покращення успішності студентів [8]. Експеримент Університету Південного Уельсу (м. Понтіпрід, Великобританія) описує тестування різноманітних планувальних рішень розміщення меблів у навчальних аудиторіях впродовж року, що в підсумку за позитивними відгуками студентів та працівників виявило ряд рекомендацій до оновлення аудиторій університету, серед яких: оновлення меблів на поліфункціональні меблі-трансформери, організація меблевих осередків для групової роботи, можливість використання маленьких технічних приміщень біля аудиторій в якості зон індивідуальної та після лекційної роботи [11].

3. Виклад основного матеріалу

Підготовка сучасного дизайнера вимагає від навчального процесу розв'язання задачі поєднання у студента навичок двох протилежних напрямів. З одного боку він має володіти традиційними інструментами дизайн-проекування та вміти виконувати типові, іноді рутинні, завдання з використанням різноманітного матеріалу і на високому рівні якості. З іншого боку, окрім виконання типових практичних завдань від дизайнера очікується творча новизна, оригінальність і нестандартність креативних рішень.

У своєму дослідженні навчального середовища ЗВО в контексті розвитку креативності студентів В. Ю. Сапугольцев [4] виділив дві групи умов мотивації творчої діяльності і природи творчості: внутрішні (суб'єктивні) і зовнішні (об'єктивні). До внутрішніх умов він відносить генетичні передумови (здатки; тип вищої нервової діяльності; акцентуацію характеру; особливості розумових процесів); загальну культуру та ерудицію студентів; наявний рівень сформованості внутрішньої мотивації до творчості. Ці чинники обумовлюють специфіку диференційованої роботи викладача з кожним студентом – доцільність включення в групу або необхідність індивідуальної роботи; темп засвоєння матеріалу і час розкриття креативності; мотиваційні стимули і можливі реакції їх відторгнення або прийняття.

До об'єктивних (керованих) зовнішніх умов розвитку творчості студентів-дизайнерів автор відносить навчальне середовище, на сприйняття якого чинять вплив психолого-педагогічні чинники: специфіка

аудиторного навчального процесу (зміст та актуальність матеріалу, замість пасивних пояснювально-репродуктивних методів передачі знань використання активних проблемно-пошукового характеру – евристичні бесіди, диспути, проектні технології тощо); специфіка позааудиторного навчально-виховного процесу (взаємодія з зовнішніми спеціалізованими організаціями, виробництвами та закладами культури, участь у конкурсах та виставках, зустрічі-бесіди з відомими дизайнерами, в тому числі і випускниками факультету); професорсько-викладацький колектив (напрацювання авторитету у студентів і демонстрація професіоналізму, ціннісного і відповідального ставлення до творчості, до професії, до справи і до людей); іміджеві характеристики освітнього закладу (рейтингові позиції закладу, візуальне враження від будівлі, середовища навчальних аудиторій та майстерень); спеціальна зовнішня ситуативна мотивація творчості (психолого-педагогічні прийоми, що сприяють зовнішній позитивній мотивації: самолюбство, змагання, успішність, особистісне зростання, задоволення від переживання інтелектуальних та естетичних відкриттів творчої діяльності) [4].

Рівень підготовки випускника закладу вищої освіти творчої спеціалізації багато в чому обумовлюється не лише психолого-педагогічними чинниками впливу на освітній процес, а й особливостями саме навчально-пізнавального середовища, яке має бути професійно орієнтованим, стимулюючим художньо-творчу активність, пов'язаним з формуванням у студента творчого підходу до розв'язання поставлених задач.

Навчальне середовище представляє собою взаємозв'язок конкретних матеріальних, комунікаційних і соціальних умов, що забезпечують процеси викладання та навчання. Передбачається активна взаємодія і взаємний вплив оточення з суб'єктом навчання. Навчальне середовище забезпечує розвиток і корекцію пізнавальних процесів особистості студента, формує навчальний комплекс знань, умінь і навичок [2].

Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. [1] визначає поділ освіти за видами на: формальну, неформальну та інформальну (самоосвіту). Унікальність закладів вищої освіти полягає в тому, що вони при доцільному використанні навчального середовища здатні надати студенту можливості для отримання знань та навичок кожного виду освіти.

Відповідно до звіту Спільноти з планування коледжів та університетів (Society for College and University Planning, США) з дослідження дизайну навчального простору з точки зору планувальної структури його можна розділити на формальний і неформальний [9]. До формальних середовищ відносяться приміщення ЗВО, що безпосередньо призначені для проведення різних форм занять відповідно до навчальної програми – навчальні аудиторії, студії, лабораторії, спеціалізовані майстерні тощо. За своєю організацією вони мають відповідати формі педагогічної взаємодії між викладачем та студентами під час навчального процесу: враховувати комунікацію як викладача з усіма студентами, так і роботу колективну, в парах, в малих групах, або опосередковану. Тому формальні навчальні середовища мають бути поліфункціональними, багатосценарними та з можливістю легкої адаптації для кожного з перелічених видів взаємодії.

Студентські неформальні навчальні середовища на базі університету можуть забезпечити наявність зручного обладнаного приміщення для виконання домашніх завдань та спільних проектів, проведення презентацій та формування стартапів, ділового спілкування та дозвілля тощо. Також перебування у невимушеній атмосфері активного спілкування старших та успішних творчих колег породжує нові знайомства, взаємодопомогу, нові проекти та ін. [3].

Автори звіту [9] визначають три типи неформальних навчальних просторів для позааудиторного навчання студентів: неформальні навчальні простори інтегровані в бібліотеку; неформальні навчальні простори інтегровані в простори згуродження; неформальні навчальні простори інтегровані в коридори. Однак ще одним видом сучасного неформального навчального простору на базі ЗВО є студентські коворкінги (*coworking*, англ. – *праця разом*) [6] – обладнані всім необхідним для роботи простори. Вони можуть бути як окремими спеціально створеними просторами, організованими на базі неформальних середовищ закладу («анти-кафе» для більш дозвільної форми взаємодії учасників процесу), так і інтегрованими у формальні навчальні середовища у вільний від програмних занять час. Спеціалізовані майстерні та лабораторії, можуть бути використані студентами для експериментального проектування, реалізації особистих, колективних або учбових проектів.

В Україні поширеність студентських коворкінгів на сьогодні є незначною, лише близько 20 шт, менше половини з яких знаходяться у столиці – м. Києві. Цей показник ілюструє низький рівень поширення організації неформальних навчальних середовищ у закладах вищої освіти. Здебільшого ініціативою їх створення займаються безпосередньо студенти та викладачі, а реалізують проекти власними силами – що через брак фінансування значним чином позначається і на якості завершеного простору. Однак часто студенти проявляють творчий підхід та власноруч долучаються до оздоблення середовища, створення меблів та освітлювальних приладів. Наприклад, в коворкінгах “NAU HUB” (НАУ, м.Київ) та «Білий простір» (Києво-Могилянська Академія, м. Київ) частково меблі зібрані з дерев'яних європіддонів, частково використано відремонтовані та пофарбовані старі меблі. Однак, можна зробити висновок, що здебільшого неформальні навчальні середовища на базі ЗВО України не відповідають світовим тенденціям, є недостатньо обладнаними та знаходяться лише на початковому етапі свого розповсюдження та популяризації.

4. Висновки

Виявлено, що навчальне середовище для розвитку професійних якостей майбутнього дизайнера є одним з найважливіших засобів здобуття знань та навичок на рівні з психологічно-педагогічними чинниками впливу на освітній процес. Встановлено поділ навчальних середовищ на формальні та неформальні відповідно до функціонального призначення та форми взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Формальні навчальні середовища у повній мірі мають забезпечувати відповідність функціонально-планувальної структури потребам викладача і студентів, та повинні відповідати моделі їх взаємодії. Додатковою метою організації неформального навчального середовища на базі ЗВО, окрім забезпечення зручного простору для відпочинку та виконання домашніх завдань, є спонукання та залучення студентів до самоосвіти, розвитку навичок вирішення проблемно-пошукових задач з використанням міждисциплінарного підходу за рахунок розширення кола зв'язків з колегами старших курсів та інших спеціалізацій.

Список використаних джерел та літератури

- [1] Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
- [2] Саблина Н. А. Особенности организации учебнопознавательной среды, способствующей развитию художественно-творческой активности студентов-дизайнеров. *Высшее образование сегодня*. 2013. № 3. С. 64-66. URL: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=19050332>
- [3] Савина Н. В. Организация студенческого коворкинга. *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2016. Т. 15. С. 2106–2110. URL: <http://e-koncept.ru/2016/96341.htm>.
- [4] Сапугольцев В. Ю. Образовательная среда вуза как условие развития креативности будущего дизайнера. *Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена*. 2010. №. 125.
- [5] Трошкін О. В. Педагогічні умови розвитку ініціативності майбутніх дизайнерів у процесі навчально-творчої діяльності : автореф. дис... д-ра. пед. наук: 13.00.04. Луганський національний педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка. Луганськ. 2004. 20 с.
- [6] Шмельова О. Є., Сафронова О. О., Булгакова Т. В., Синицька М. О. Особливості дизайну просторів сучасних коворкінгів залежно від їх функціонального призначення. *Art and design*. 2019. №4. С 119-131.
- [7] Collina L. et al. New learning experiences. How the space planning and the technologies can be activators of innovative teaching methods. *AROUND THE CAMPFIRE – Resilience and Intelligence*. University of Lapland, 2019. P. 391-403.
- [8] Jolly L., Llewellyn A., Sober R. Working in partnership with students to design flexible and student-centred learning spaces: Teesside University Library. *Advance HE*. 2019. P. 32-40.
- [9] Painter S. et al. Research on learning space design: Present state, future directions. *Society of College and University Planning*. 2013.
- [10] Robertson A. Learning spaces development at Abertay University – creating a ‘sticky campus’. *Future Learning Spaces*, 2019. P. 24-31.
- [11] Rowlands C., Kell C. Evaluating the impact of furniture and decoration-based adjustments to flat teaching rooms on student-staff-environment interactions. *Future Learning Spaces*. 2019. P. 52-59.

References

- [1] Zakon Ukrajinjy «Pro osvitu» vid 05.09.2017 No. 2145-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
- [2] Sablina, N. A. Osobennosti organizacii uchebnopoznavatel'noj sredy, sposobstvujushhej razvitiyu hudozhestvenno-tvorcheskoj aktivnosti studentov-dizajnerov [Peculiarities of the organization of a learning environment that promotes the development of artistic and creative activity of design students]. *Vyshee obrazovanie segodnja*, 3. 2013. P. 64-66. URL: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=19050332>
- [3] Savina, N. V. Organizacija studencheskogo kovorkinga [Organization of student coworking]. *Nauchno-metodicheskij jelektronnyj zhurnal «Koncept»*, 15. 2016. P. 2106–2110. URL: <http://e-koncept.ru/2016/96341.htm>.
- [4] Sapugol'cev, V. Ju. Obrazovatel'naja sreda vuza kak uslovie razvitija kreativnosti budushhego dizajnera. [Educational environment of the university as a condition of development of creativity of the future designer.]. *Izvestija Rossijskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta im. A. I. Gercena*, 125. 2010.
- [5] Troshkin, O. V. Pedagogichieski umovy rozvytku iniciatyvnosti majbutnikh dyzajneriv u procesi navchal'no-tvorchoji dijalnosti [Pedagogical conditions for development of initiative of future designers in the process of educational and creative activity] : avtoref. dys... d-ra. ped. nauk: 13.00.04. Lughanskyj nacional'nyj pedagogichieskij un-t im. Tarasa Shevchenka.. 2004. P. 20.
- [6] Shmeliova, O. Ye., Safronova, O. O., Bulgakova T. V., Synytska, M. O. (2019). Osoblyvosti dyzajnu prostoriv suchasnykh kovorkinghiv zalezjno vid jikh funkcional'nogho pryznachennja [Peculiarities of design of modern coworking spaces depending on their functional purpose]. *Art and design.*, 4. P. 119-131.

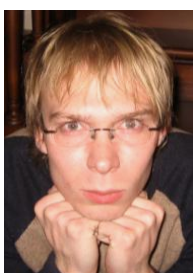
- [7] Collina, L., Gerosa, G., Manciaracina, A., Mazzarello, M., & Vergani, F. (2019). New learning experiences. How the space planning and the technologies can be activators of innovative teaching methods. In *AROUND THE CAMPFIRE – Resilience and Intelligence*. University of Lapland. pp. 391-403.
- [8] Jolly, L., Llewellyn, A., & Sober, R. (2019). Working in partnership with students to design flexible and student-centred learning spaces: Teesside University Library. *Advance HE*. pp. 32-40.
- [9] Painter, S., Fournier, J., Grape, C., Grummon, P., Morelli, J., Whitmer, S., & Cevetello, J. (2013). Research on learning space design: Present state, future directions. *Society of College and University Planning*.
- [10] Robertson, A. (2019). Learning spaces development at Abertay University—creating a ‘sticky campus’. *Future Learning Spaces*, P. 24-31.
- [11] Rowlands, C., & Kell, C. (2019). Evaluating the impact of furniture and decoration-based adjustments to flat teaching rooms on student-staff-environment interactions. *Future Learning Spaces*. pp. 52-59.

Poliakova Olga – Ph.D. in Art Studies, Docent, Department of Design, Kyiv National University of Technologies and Design, Nemirovich-Danchenko street, 2, Kyiv, Ukraine, 01011, *e-mail:* polyakova_ov@ukr.net, ORCID ID 0000-0002-1357-9045. **Where and when she graduated:** Kyiv National University of Technologies and Design, 2011. **Professional orientation and specialization:** interior design, intelligent technologies for home and public places. **The most relevant publication outputs:** 1. Poliakova, O. V. (2018). Khudozhno-obrazni zasady dyzajnu intelektualno kerovanogho zhytlovogho seredovyssha [Artistic-figurative design basics of an intelligently managed housing environment]. *dysertacija... kand. mystectvoznavstva : 17.00.07 – Dyzejn*. KNUVD. 210 p. 2. Poliakova, O. V. (2018).

Zastosuvannja scenarnogho pidkrodu pry formuvanni khudozhnjogho obrazu intelektualno kerova [Application of scenario method in creating an artistic image of an intelligently managed living environment]. *Tradytsii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti*, 4. P. 68–72.

Shmeliyva Oleksandra – assistant, Postgraduate student, Department of Design, Kyiv National University of Technologies and Design, Nemirovich-Danchenko street, 2, Kyiv, Ukraine, 01011, *e-mail:* alexpisselit@gmail.com, ORCID ID 0000-0001-7073-3574. **Where and when she graduated:** Kyiv National University of Technologies and Design, 2014. **Professional orientation and specialization:** interior design, furniture design, educational environment design. **The most relevant publication outputs:** 1. Shmeliyva, O. Ye., Safronova, O. O., Bulgakova T. V., Synytska, M. O. (2019). Osoblyvosti dyzajnu prostoriv suchasnykh kovorkinghiv zalezno vid jikh funkcionalnogho pryznachennja [Peculiarities of design of modern coworking spaces depending on their functional purpose]. *Art and design.*, 4. P. 119-131. 2. Safronova O., Shmeliyva O., Mazurchuk T. (2018). Osoblyvosti formuvannja viljnogho studentskoghho prostoru suchasnogho zakladu vyshhoji osvity [Features of organization of free space of a modern higher education institution]. *Technical Aesthetics and Design*, 14. P. 208-212.

Ahliullin Ruslan – assistant, Postgraduate student, Department of Design, Kyiv National University of Technologies and Design, Nemirovich-Danchenko street, 2, Kyiv, Ukraine, 01011, *e-mail:* marsdesigner@gmail.com, ORCID ID 0000-0001-5923-2840. **Where and when he graduated:** Kyiv National University of Technologies and Design, 2007. **Professional orientation and specialization:** interior design, furniture design. **The most relevant publication outputs:** 1. Safronova O. O., Ahliullin R. M., Chebikina M. V., Voznyuk A. M. (2016). Osoblyvosti dyzajnu ghromadsjkykh prymishhenj v umovakh renovaciji inzhenernykh sporud bashtovogho typu [Design features of public spaces in the reconstruction of tower structures]. *Visnyk KNUVD*, 6 (104). P. 221–229. 2. Abyzov V. A., Ahliullin R. M. (2020). Osnovni materialy v dyzejni suchasnykh korpusnykh mebliv kukhni [Basic materials in the design of modern kitchen cabinet furniture]. *Art and Design*, 1.

Veklich Anastasia – assistant, graduate student, Department of Design, Kyiv National University of Technologies and Design, Nemirovich-Danchenko street, 2, Kyiv, Ukraine, 01011, *e-mail:* nastya.pira@gmail.com, ORCID ID 0000-0003-4075-2218. **Where and when she graduated:** Kyiv National University of Technologies and Design, 2009. **Professional orientation and specialization:** clothing design, sustainable fashion, CAD systems. **The most relevant publication outputs:** 1. Veklich A.M., Korsinov R.V., Krotova T.F., Pashkevich K.L. (2019) Approaches to clothing design in the context of ethical fashion. *Innovative cultural and artistic aspects in the modern world*. V International Scientific and practical conference in Kherson. P. 232-235. 2. Veklich A., Vasylijeva O., Pashkevych K. (2019) Analysis of educational programs for forming the competency of the fashion industry professionals. *Eastern european conference of management and economics* : proceedings of the 1st International Scientific Conference. Ljubljana : Ljubljana School of Business, P. 275-277.

